
چشمان آسمان

(خاطرات کارکنان پدافند هوایی در سالهای دفاع مقدس)

مولفان:

فهیمة گرمی - رضا جهانفر - محمود حجازی

با تشکر از همکاری:

عباس فرجه‌پور، علمداری، حسین تقی‌پور، قاسم جلیلونند، حمیدرضا دیلمی، غلامرضا اسدی‌پور،

عزیز اله محمدی، حسین اسکندری، غلامرضا بهمنش، سید محمد تولیت

قراگاه پدافند هوایی خاتم الانبیاء (ض) ارتش جمهوری اسلامی ایران

مرکز مطالعات، تحقیقات و تدوین آئین نامه های رزمی

مدیریت حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس

سرشناسه	کرمی، فهیمه ۱۳۵۷-
عنوان و پدیدآور	: چشمان آسمان (خاطرات کارکنان پدافند هوایی در سال های دفاع مقدس) / مولفان فهیمه کرمی، رضا جهانفر، محمود حجازی، [به سفارش] قرارگاه پدافند هوایی خاتم الانبیا (ص) ارتش جمهوری اسلامی ایران، مرکز مطالعات، تحقیقات و تدوین آیین نامه های رزمی مدیریت حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس با همکاری عباس فرچپور... [و دیگران]
مشخصات نشر	: تهران: روناس، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۸۰ ص: مصور، جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۷۵۸۷-۸۱-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: همکاران عباس فرچپور علمداری، حسین تقی پور، قاسم جلیلود، حمیدرضا دیلمی، غلامرضا اسدپور، ....
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷ -- خاطرات
شناسه افزوده	: جهانفر، رضا، ۱۳۵۷ -
شناسه افزوده	: حجازی، محمود، ۱۳۴۴ -
شناسه افزوده	: فرچپور علمداری، عباس
شناسه افزوده	: ایران. ارتش. قرارگاه پدافند هوایی خاتم الانبیا (ص)
شناسه افزوده	: ایران. ارتش. پدافند هوایی، مرکز مطالعات و تحقیقات و تدوین آیین نامه های رزمی
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۱ : ۵۴۲/۰۲۵ DSR
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۰۸۴۳۰۹۲۲
شماره کتابخانه ملی	: ۲۰۸۲۷۲۹

عنوان: چشمان آسمان (خاطرات کارکنان پدافند هوایی در سال های دفاع مقدس)

مولفان: فهیمه کرمی - رضا جهانفر - محمود حجازی

ناشر: روناس

چاپ: آیین چاپ تابان

صحافی: امید

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۵۸۷-۸۱-۵

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

چاپ اول: ۱۳۹۱

قیمت: ۴۰۰۰ تومان

کلیه حقوق این اثر به مرکز مطالعات تحقیقات و تدوین آیین نامه های رزمی ق پ م خ (ص) آجا تعلق دارد.

نشانی: تهران - خ هجرت - قرارگاه پدافند هوایی خاتم الانبیا (ص) آجا - مرکز مطالعات تحقیقات و

تدوین آیین نامه های رزمی، کدپستی: ۱۷۸۷۱۹۹۸۱۱۱ تلفن: ۳۵۹۲۲۳۳۰ و ۳۵۹۲۴۴۱۰-۲۱

از همه نگارندگان حوادث جنگ و همه کسانی که توان انجام وظیفه در این مهم را دارند، درخواست می‌کنم از ثبت و ضبط جزئیات این دوران غفلت نکنند و این گنجینه تمام نشدنی را برای آیندگان به ودیعه بگذارند.

امام خمینی (ره)

می‌خواهم بگویم که این جنگ، یک گنج است. آیا خواهیم توانست از این گنج استفاده کنیم؟ آن هشت سال جنگ بایستی تاریخ ما را تغذیه بکند.

مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای

پدافند امروز در اولویت اول است

مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای

فهرست

- مقدمه..... ۱۳
- بهترین آهنگ دنیا / سرهنگ مظفر قاسمی..... ۱۵
- خاطرات پدافندی / سرهنگ ستاد حسین رزم آرا..... ۱۸
- حمله از سمت خورشید / سروان ذبیح الله نوری..... ۲۱
- خارک و حمله گسترده / سروان ذبیح الله نوری..... ۲۳
- مقابله با تهاجم دشمن / سرهنگ همایون داوطلب..... ۲۶
- خاطرات ماندگار / ستوانیکم بهرام سهرابی..... ۳۲
- یک ابتکار خوب در گرمای بالای ۵۰ درجه جنوب تا سرمای حدود ۲۰ درجه / سرهنگ بازنشسته شمس ا. نصیری..... ۳۵
- پاکی دل و صفای باطن / سرتیپ دوم بازنشسته سید محمد رفیع رضوی..... ۴۰
- خاطرات رزم مهر / سرهنگ جواد جاجانی..... ۴۲
- خاطره‌ای از یک سرباز / عباسعلی صالحی رضا آباد..... ۵۱
- دفاع از منابع اقتصادی کشور / خاطرات سروان حسین قمری..... ۵۲
- از دوران مبارزه تا جنگ تحمیلی / سرهنگ بازنشسته حسین شالو..... ۵۴
- حمله هوایی به اهواز / سرهنگ بازنشسته فرامرز روح افزا..... ۵۶
- شهید ستاری و سرباز پاسدار / سرهنگ بازنشسته خسرو جهانی..... ۵۹
- بودجه ندارید، مرام و انصاف هم ندارید؟ / سرهنگ بازنشسته خسرو جهانی..... ۶۱
- شهید فرهاد دستنبو فکری باز و هوشی بالای داشت / سرهنگ بازنشسته

۶۳..... خسرو جهانی

۶۵..... سهم هواپیماهای مهاجم عراقی / سرتیپ دوم یازدهمین سید محمود رضوی

۵۷..... تصاویر

www.ketab.ir

چند سال از تشکیل قرارگاه پدافندهوایی خاتم‌الانبیاء (ص) ارتش جمهوری اسلامی ایران می‌گذرد و هر روز که سپری می‌شود بر اهمیت گردآوری و تدوین خاطرات پیشکسوتان پدافندهوایی در سال‌های دفاع مقدس افزوده می‌شود. این اهمیت ناشی از اهتمام بر تقویت و ارتقاء پدافندهوایی و نقش اعمال مدیریت دانش و مستندسازی و همچنین تدوین تاریخ شفاهی در دستیابی به هدف پیش‌گفته می‌باشد. بدیهی است که بیان خاطرات و مستندسازی آن گامی مهم در تقویت هویت سازمانی پدافندهوایی محسوب می‌شود. تقویت هویت سازمانی نیز می‌تواند ارتقاء دهنده باشد. بر همین اساس مرکز مطالعات، تحقیقات و تدوین آئین‌نامه‌های رزمی قرارگاه پدافندهوایی خاتم‌الانبیاء (ص) پس از تشکیل شبکه نویسندگان، محققان و پژوهشگران پدافندهوایی با بهره‌گیری از توان آن‌ها اقدام به انتشار کتب مختلف در حوزه دفاع مقدس کرده است. کتب «قدر تشنگی»، «خاطرات و خطرات»، «شانه‌به‌شانه با خورشید» و... در همین راستا توسط نویسندگان عضو شبکه محققان

ویژه‌هشگران پدافندهوایی تالیف و با حمایت مرکز مطالعات منتشر شد.

کتاب پیش‌روی شما تحت نام «چشمان آسمان» با محتوای خاطرات کارکنان پدافندهوایی و رزمندگان هشت سال دفاع مقدس به بازگویی خاطرات و تدوین تاریخ شفاهی پدافندهوایی پرداخته است. انتخاب نام کتاب تحت عنوان «چشمان آسمان» براساس شرح وظایف پدافندهوایی و دشواری وظایف کارکنان پدافندهوایی و نگاه دائم کارکنان به آسمان و آماده‌به‌کاری همیشگی سامانه‌های پدافندهوایی انجام شده است. امید آن داریم که گامی کوچک در راستای پاس‌داشت زحمات پیشکسوتان و حرمت خون شهدای پدافندهوایی برداشته باشیم. انشاءالله